

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ЗДОРОВ'Я**

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПРЯМОВАНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

**збірник тез науково-практичної internet-конференції
з міжнародною участю
присвячено пам'яті професора О.В. Пешкової**

23-24 квітня 2020 року

Харків – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ЗДОРОВ'Я**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПРЯМОВАНІ НА
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

присвячено пам'яті професора О.В. Пешкової

23-24 квітня 2020 року, м. Харків

Збірник наукових праць

Випуск 1

Харків - 2020

УДК 614.02 (06)

Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини
//Збірник наукових праць. – Харків, 2020. – Випуск 1. – 228 с. (укр.)

Даний випуск містить матеріали науково-практичної internet - конференції з міжнародною участю, присвячений пам'яті професора О.В. Пешкової (23-24 квітня 2020 року, місто Харків)

У збірнику розміщені наукові статті викладачів, молодих вчених, аспірантів, магістрантів, студентів, функціонерів сфери фізичної терапії та фізичної культури та спорту.

Тематика збірника:

- Актуальні питання фізичної терапії;
- Сучасні освітні здоров'язберігаючі технології;
- Медико-біологічні основи здорового способу життя;
- Загальнолюдські цінності в контексті фізичного виховання і здорового способу життя;
- Психолого-педагогічні аспекти формування здорового способу життя;
- Спорт як складова активізації здорового способу життя студентської молоді.

Матеріали відбиваються в міжнародних науково метричних базах даних **Google Scholar**

Друкується в авторській редакції

Зауваження, побажання та пропозиції направляти на e-mail:

- ✓ sport@nuph.edu.ua
- ✓ anastasianevelika89@gmail.com

©Національний фармацевтичний університет, 2020

©Автори, 2020

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АКСІОСФЕРІ ОСОБИСТОСТІ

Маджар Р.Ю.

*Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного,
м. Мелітополь, Україна
(науковий керівник: Тараненко Г.Г.)*

Анотація. Проаналізовано місце феномену здоров'я в аксіосфері особистості. Розглянуто можливості здоров'язбережувальних технологій у формуванні ціннісних орієнтацій особистості. Систематизовано важливі змістовні компоненти і складові здоров'язбережувальних технологій та підкреслено їх важливість у процесі імплементації в сучасний культурно-освітній простір особистості.

Ключові слова: здоров'я, цінність, аксіосфера, здоров'язбережувальні технології.

Вступ. Здоров'я є невід'ємною умовою та важливим фундаментом успішної адаптації й інтеграції особистості у суспільство. Сьогодні існує безліч трактувань поняття «здоров'я», проте усі вони мають спільну основу, визначену Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), – повне фізичне, психічне і соціальне благополуччя. Отже, як бачимо, здоров'я є комплексним феноменом, і, відповідно, потребує системного підходу до вивчення, зокрема у аксіологічній площині особистості.

Мета дослідження. Незважаючи на велике розмаїття наукових досліджень питання здоров'язбереження, місце здоров'язбережувальних технологій в аксіосфері особистості не було предметом цілеспрямованого детального вивчення, що і визначило мету нашої розвідки.

Матеріали та методи. Дослідження побудовано на використанні загальнонаукових методів (аналізу, синтезу, узагальнення та порівняння), що ґрунтуються на системному підході.

Отримані результати. Говорячи про здоров'язбережувальні технології, зазвичай наголошувалося саме на фізичному стані здоров'я. Проте у сучасному світі актуалізується поняття

загального здоров'я – фізичного, психічного, емоційного, морального та соціального. У всіх суспільствах, конфесіях, етносах здоров'я традиційно розглядається на рівні з життям людини і зараховується до універсальних, вищих, історично незмінних цінностей. Воно виступає одночасно як термінальна й інструментальна цінність, оскільки, з одного боку, є певним ідеалом, оптимумом, станом благополуччя, досконалістю людської природи, а з іншого – умовою і засобом реалізації певного набору фізичних, духовних і соціальних можливостей, людського потенціалу [3].

У сучасних підходах феномен здоров'я розкривається через такі категорії, як «благополуччя», «здатність до адаптації і підтримки рівноваги із середовищем», «активність», «здатність повноцінно виконувати основні соціальні функції», «здатність до саморозвитку». Здоров'я все частіше розуміється як атрибут національної безпеки, оскільки багато проєктів ХХІ ст. виявляються нереалізованими через дефіцит людських ресурсів, і не стільки кількості людей, скільки якості – здоров'я соматичного, психічного, соціального, морального.

Сьогодні здоров'я постає цінністю для особистості не тільки у площині здоров'я – хвороба (антипод страждань) і збереження життя, а й як певний атрибут, що забезпечує особистісну і соціальну привабливість (респектабельність, успішність). В означеному сенсі здоров'я як цінність включає низку субцінностей, що мають смисложиттєве значення для людини (насолада, користь, слава, краса, повнота життя, необмежені можливості).

Зазначимо, що ціннісні орієнтації є найважливішим механізмом особистісної регуляції, оскільки детермінують поведінку, забезпечуючи зміст і спрямованість діяльності, надаючи сенс діям. Особливого значення система ціннісних орієнтацій набуває у системі «людина-людина» та «людина-природа», набуваючи в цьому випадку характеру системоутворювального елемента сучасної людиномірної реальності [4]. Акіосфера як сукупність не випадкових цінностей, а закономірно складених у цілісну піраміду цінностей, що мають різну «питому» особистісну значущість, безпосередньо впливає на діяльність особистості, детермінуючи вибір значущих знань, технологій, засобів, ресурсів і стратегій взаємодії. Вона не формується хаотично, а, отже, потребує цілеспрямовано зовнішнього впливу, зокрема через активне використання здоров'язбережувальних технологій, які можна розглядати і як якісну характеристику будь-якої технології, її «сертифікат безпеки для здоров'я», як сукупність тих принципів, прийомів, методів роботи, які доповнюють традиційні технології, наділяють їх ознакою здоров'язбереження.

В основі здоров'язбережувальної технології мають міститися щонайменше чотири компоненти, запропоновані М.Арсеновою та О.Тимошиною [1]: соматичний – поточний стан органів і систем людини, в основі якого міститься біологічна програма індивідуального розвитку, обумовлена азовими людськими потребами, домінуючими на різних етапах онтогенезу; фізичний – специфіка зростання і розвитку органів і систем

організму, в основі якого містяться морфофізіологічні та функціональні резерви, що забезпечують адаптаційні реакції; психічний, від якого залежить адекватна поведінкова реакція, відображено в психічному компоненті; моральний – сукупність характеристик мотиваційно-споживацької сфери особистості, що проявляється у ціннісних установках і мотивах поведінки (ціннісне ставлення до здоров'я). Ефективність здоров'язбережувальної діяльності залежить також від створення цілісної системи, що інтегрує як оздоровчі технології, так і досягнення сучасної медицини. У зв'язку із цим важливими є дотримання наступних складових у структурі здоров'язберігаючих технологій [2]: аксіологічного, що виявляється в усвідомленні вищої цінності свого здоров'я, переконаності в необхідності вести здоровий спосіб життя; гносеологічного, пов'язаного з набуттям необхідних для процесу здоров'язбереження знань і умінь, пізнанням своїх здібностей і можливостей, інтересом до питань власного здоров'я; здоров'язбережувального, що включає установки, які формують систему гігієнічних навичок, умінь і вправ, необхідних для нормального функціонування організму; емоційно-вольового, що відображає прояв психологічних механізмів формування досвіду взаємовідносин особистості і суспільства; екологічного, що враховує можливості природного середовища як передумов здоров'я особистості; фізкультурно-оздоровчого, що передбачає володіння способами діяльності, що підвищують рухову активність та забезпечують загартовування організму і високі адаптивні можливості.

Комплексність та систематичність використання вказаних компонентів і складових здоров'язбережувальних технологій є важливою умовою їх ефективної імплементації в сучасний культурно-освітній простір особистості з метою формування відповідної аксіосфери особистості.

Висновки. Отже, здоров'я є загальнолюдською цінністю, а тому на його збереження мають спрямуватися усі можливі зусилля, серед яких аксіологічна площина є вкрай важливою. Допоки сучасна молодь не усвідомить здоров'я як базову цінність, усі суспільні зусилля будуть марними. Лише завдяки систематичному і цілеспрямованому впливу через імплементацію здоров'язбережувальних технологій у культурно-освітній простір особистості можливі кардинальні зрушення у її свідомості та формування відповідних цінностей.

Список літератури:

1. Арсенова М.А., Тимошина Е.И. Особенности использования

здоровьесберегающих технологий в системе развития ребенка дошкольного возраста. Вестник Череповецкого государственного университета. 2019. №5 (92). С. 188-200.

2. Безруких М.М., Сонькин В. Д., Безобразова В.Н. Здоровьесберегающая школа. М., 2006. 70 с.

3. Ларионова И.С. Здоровье человека как социальная ценность: дис. ... д-ра филос. наук. М., 2004. 293 с.

4. Тараненко Г.Г. Аксиологическая составляющая современной человекомерной реальности: философско-методологический аспект. Культура народов Причерномор'я. № 269, Симферополь, 2014. С.211–213.